

Список використаних джерел

1. Готов ли украинский бизнес быть социально ответственным? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ubr.ua/business-practice/own-business/gotov-li-ukrainskii-biznes-byt-socialno-otvetstvennym-335125>
2. Корпоративна соціальна відповідальність 2005-2010 роки :Стан та перспективи розвитку / Аналітичний звіт // А.Г. Зінченко, М.А. Саприкіна. – Київ : ТОВ «Фарбований лист», 2010. – 56 с.

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ

В. В. ВЕЛИЧКО, канд. екон. наук

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова

nika.velni@mail.ru

В умовах нестабільної економіки все частіше і природніше в науковій світі піднімається питання конкурентоспроможності регіонів. Сучасні вчені поняття "конкурентоспроможність регіону" розглядають з двох боків: з одного, це "обумовлене економічними, соціальними, політичними та іншими факторами становище регіону та його окремих товаровиробників на внутрішньому і зовнішньому ринках, що відображається через показники (індикатори), адекватно характеризують такий стан і його динаміку", з іншого, це "продуктивність використання регіональних ресурсів, і в першу чергу робочої сили і капіталу, в порівнянні з іншими регіонами, яка результується в величині валового регіонального продукту на душу населення, а також в його динаміці" [1, 2].

При цьому в реальному економічному середовищі у формуванні ринкового простору беруть участь всі суб'єкти економіки, інтереси яких утворюють конкурентне середовище, в якому перевагу має той регіон, який лідирує за основними макроекономічними показниками, забезпечує сприятливі умови для підприємницької діяльності всіх суб'єктів господарювання.

В умовах турбулентної економіки посилення конкуренції регіонів України за інвестиції висуває підвищені вимоги до розкриття сутності та економічного змісту регіональної конкурентоспроможності. В цілому, під

"конкурентоспроможністю регіонів" слід розуміти можливість регіонів в умовах міжнародної конкуренції забезпечувати порівняно високі доходи і рівень зайнятості населення, і при цьому, здатність реалізувати наявний у регіоні економічний фінансовий, виробничий, трудовий, інвестиційний, ресурсний потенціал.

В даний час через наявність безлічі поглядів на визначення конкурентоспроможності регіонів, ведеться активна робота з розробки ефективних методів її оцінки. Багатьох вчених об'єднує думка про доцільність будувати оцінку конкурентоспроможності регіону на визначенні рівня соціально-економічного розвитку та інвестиційної привабливості регіонів на основі показників оцінки потенціалу регіону та рівня інвестиційних ризиків [1, 2] .

Існує три методичні підходи до оцінки рівня соціально-економічного розвитку регіону:

- використання для аналізу конкурентних переваг регіону оцінки ефективності елементів соціально-економічного потенціалу;
- кількісні методи оцінки на основі макроекономічних показників для аналізу тенденцій соціально-економічного розвитку регіону;
- рейтингові оцінки для аналізу інвестиційної привабливості регіону .

Кожна з цих груп методик оцінки має свої особливості, переваги та недоліки, але в цілому їх об'єднують основні показники, що використовуються для оцінки конкурентоспроможності регіону: демографічні (очікувана тривалість життя населення), добробут населення (купівельна спроможність грошових доходів населення, частка грошових доходів населення без витрат на продовольчі товари в загальній сумі доходів, частка населення з доходами вище прожиткового мінімуму), соціальні (частка витрат бюджету на соціальну сферу у внутрішньому регіональному продукті, рівень зайнятості економічно активного населення, показник, зворотний індексу споживчих цін, частка населення, що має середньодушові доходи вище прожиткового мінімуму, частка громадян, які не вчиняли злочин), економічні (валовий регіональний продукт на душу населення, індекс фізичного обсягу, виробництва промислової продукції, виробництва сільськогосподарської продукції, реалізації платних послуг, роздрібного товарообігу, індекс інвестицій в основний капітал, співвідношення імпорту та експорту).

Існують показники, включені до оцінки конкурентоспроможності регіону, що не дублюються у різних методичних підходах: рівень життя (середня тривалість життя, коефіцієнт природного (механічного) приросту населення, середньодушові реальні доходи населення, частка населення, що проживає в окремих квартирах, обсяг нового житлового будівництва на одного жителя, число легкових автомобілів на 1 тис. жителів, число телефонів на 1 тис. жителів), охорона здоров'я (рівень захворюваності), культура (число відвідувань театрів і концертних залів на 1 жителя).

При цьому слід відзначити можливість використання показників, що визначені соціологічною оцінкою. Наприклад, частка населення, що бажає мати дітей в найближчі рік-два, вважають своє здоров'я поганим або дуже поганим, вважають себе середньо забезпечених, вважають, що розвиток суспільства йде в неправильному напрямку, соціальна напруженість.

При використанні сукупності різних показників, як розрахункових, так і обумовлених експертами, в результаті оцінки доцільно регіони класифікувати по шести типах: відсталі, промислово-депресивні, сільськогосподарсько-депресивні, благополучні, цілком сприятливі (найкращі показники), середні (середні показники).

В цілому, найбільш конкурентоспроможним слід вважати регіон, показники економічної безпеки якого відповідають рівню максимальної захищеності інтересів населення та інвесторів від економічних, соціальних конфліктів, криміногенного, екологічного та інших факторів ризику.

Список використаних джерел

1. Ковальська Л. Л. Оцінка конкурентоспроможності регіону та механізми її підвищення: монографія / Л. Л. Ковальська. – Луцьк: Надстир'я, 2007. – 419 с.
2. Конкурентоспроможність регіонів України (методологія і практика) / [Чернюк Л. Г., Клиновий Д. В., Швець П. А. та ін.]; за наук. ред. Л. Г. Чернюк. – Київ: РВПС України НАН України, 2010. – 108 с.